

مقام معظم رهبری (دام ظله):
یکی از خصوصیات حادثه کربلا غریبانه بودن آن
است. لذاست که من مکرر عرض کرد هم شهدای
زمان ما، با شهدای بدر، با شهدای حنین، با شهدای
احد، با شهدای صفین، با شهدای جمل قابل مقایسه
هستند و از بسیاری از آنها بالاترند؛ اما با
شهدای کربلا، نه! هیچ کس با شهدای کربلا، قابل
مقایسه نیست. نه امروز، نه دیروز، نه از اول اسلام
و نه تا آن زمانی که خدای متعال بداند و بخواهد. آن
شهدا ممتازند؛ و نظیری دیگر برای علی‌اکبر و
حبیب‌بن مظاہر نمی‌شود پیدا کرد.

سازمان اوقاف و امور خیریه نمایشگاه ویژه شهدای بنی هاشم در واقعه کربلا

سازمان اوقاف و امور خیریه
معاونت فرهنگی

تنهاتر از تنها

مسلم، چه عزیزی که امین حسین می شوی! امین پسر امین الله؛ تکیه گاه اعتماد کسی که آسمان بر شانه های او تکیه زده است؛ چه خوشبختی مسلم که سفینه طوفانهای مهیب، نخستین ناخدای دریای حادثه ات کرده است. چه والایی که چراغ هدایت، فانوس راه را به دستهایت سپرده است تاروشنی افshan تاریکستان زمانه باشی.

***

بر میخیزی تا از مسجد بیرون بزنی. ده تن در بی تو اند. به خم کوچه می رسی دیگر بار می نگری. آن ده تن هم رفته اند. تنها گام می زنی. کجا باید رفت مسلم؟ اشک پشت پلکهای طوفان می کند. برای خود گریه نمی کنی. حسین تو کجاست؟ وای اگر با خواندن نامه ات آهنگ عراق کند. به خانه ها می نگری. درها بسته است؛ مثل دلها، مثل چشم های بسته به حقیقت. سکوتی هم رنگ در فضای کوچه ها موج می زند. تو تنها چراغ این کوچه های تاریکی.

***

کوچه غوغاست. صدای شیوه اسباب می آید؛ عربده در عربده و چکاچک شمشیرها. نگاه میکنی اینان که مقابله صف کشیده اند. همراهان دیروز تو اند. سه بار جنگیده ای و انبوه حمله وران را عقب رانده ای. عطش و عرق، جگرت را گداخته است. اوج عشق آتش است. در کوچه ها آتش می ریزند. درد بی درمان آتش می طلب. جانت سوخته، تنت شعله ور. لب ها عطش زده، ایستاده ای، نه راهی، نه پناهگاهی و نه حتی فرصت آهی. سنگ پرانان پروبالت می بخشند. حتی شمعی در کوچه هوادر خورشید نیست. سنگ، سنگ، آدم های سنگی و سنگدلان، سنگ پران و نیرنگ بازانند.

***

گرگ های پلید، قاصد حسین را، یوسف کوفه را به چاه عبید الله می بردند. در خود می پیچد پسر مرجانه. دندان برهم می فشارد. ناسزا میگوید و فرمان می دهد تو را بالای قصر ببرند و گردن بزنند و بدن بی سرت را فرو اندازند. پله پله بالا می روی. این قصر پروازگاه توست؛ نردهان صعود به بهشت. هنوز خون می چکد. تشنگی به نهایت رسیده است. نرم و آرام نکبر می گویی. به پیامبر و فرشتگان درود میفرستی و با خدا نجوا می کنی. حسین تو در راه است و تو در راه پشت بام قصر کوفه. جاده را می نگری. غبار را می کاوی. شاید حسین خویش را بیابی. فردا عید قربان است؛ تو پیشاهمگ قربانیان و ذبیح نخستین کوفه ای.

زخم برای تو مرهم است مسلم. لبخند می زنی. در دوردست آغوش گشوده می مولاست که تو رامی خواند. علی علیه السلام آمده است به پاس محبت به فرزندانش. این فاطمه علیه السلام است که می آید و ناگهان... حسین، مولايت، محبوب و مقتدايت؛ السلام علیک یا باعبدالله... سر به گوشه ای می لغزد و تن در پرواز، میان بازار رها می شود.

طوعه، امشب تو بیا مردی کن...

راه توحونی
طبکریست

١
سارکانگ

مسلم بن عقیل بن ابی طالب

سن : حدود ۲۸ سال

ویژگی ها و فضایل: امین و رشید، فصیح و بلیغ، کارآمد، چالاک و چاپک، فداکار و پاکباز، صاحب فضایل و مکارم اخلاقی، مقید به احکام و اوامر الهی، دین شناس، راوی روایات و بصیر به آیات فرآن، شیفته و محب و محبوب ابا عبدالله الحسین بود.

سازمان اوقاف و میراث
معاونت فرهنگی

پیامبر کربلا (۱)

هنگام نماز صبح روز دهم محرم فرار سیده است. اذان بگو علی، بگذار صدای منتشر امروز، صدای پیامبر باشد. دشمن از خمیه بیرون زده است. در لشگر فرزند سعد غوغاست. می گویند ما با صدای پیامبر نمی جنگیم. پیامبر به یاری فرزند آمده است. ما صدایش را می شناسیم.

***

یاران رفته اند و ستاره ها تک تک در جنگ نیزه ها و شمشیر و تیر غروب می کنند. اکنون نوبت به بنی هاشم رسیده است. حسین چه کسی را نخستین شهید بنی هاشم خواهد کرد؟ هیچ کس تورا گمان نمی کند؛ هیچ کس. تو عزیزترین و محبوبترین جوان میدانی؛ قرار و تسلی خاطر خیمه و حسین. تو باید آخرین شهید باشی؛ حتی پس از پدر. پدر سیمای خونین پیامبرانهات را تاب نمی آورد. نه، تو نخستین داوطلب نیستی؟ اما شوق میدان رفتن قلب را تا گلو گاه بالا می آورد. دیدار را عطشناک ترین و پرواز را پرنده ترینی؛ امانه، پدر نمی گذارد.

چشم ها می چرخد و می چرخد، طواف میان نگاه حسین و جوانان بنی هاشم، و ناگاه تلاقی دونگاه و دستی که شانه ات را می نوازد؛ معلوم می شود پدر به رسم پیامبر (ص) که علی (علیه السلام) را نخستین گزیده هولناک ترین لحظه ها می کرد، علی خویش را برابر گزیده است. در آغوشت می گیرد. می بوید و می بوید. می بوسد و می بوسد. آرام نمی شود. می بینی؟

۲

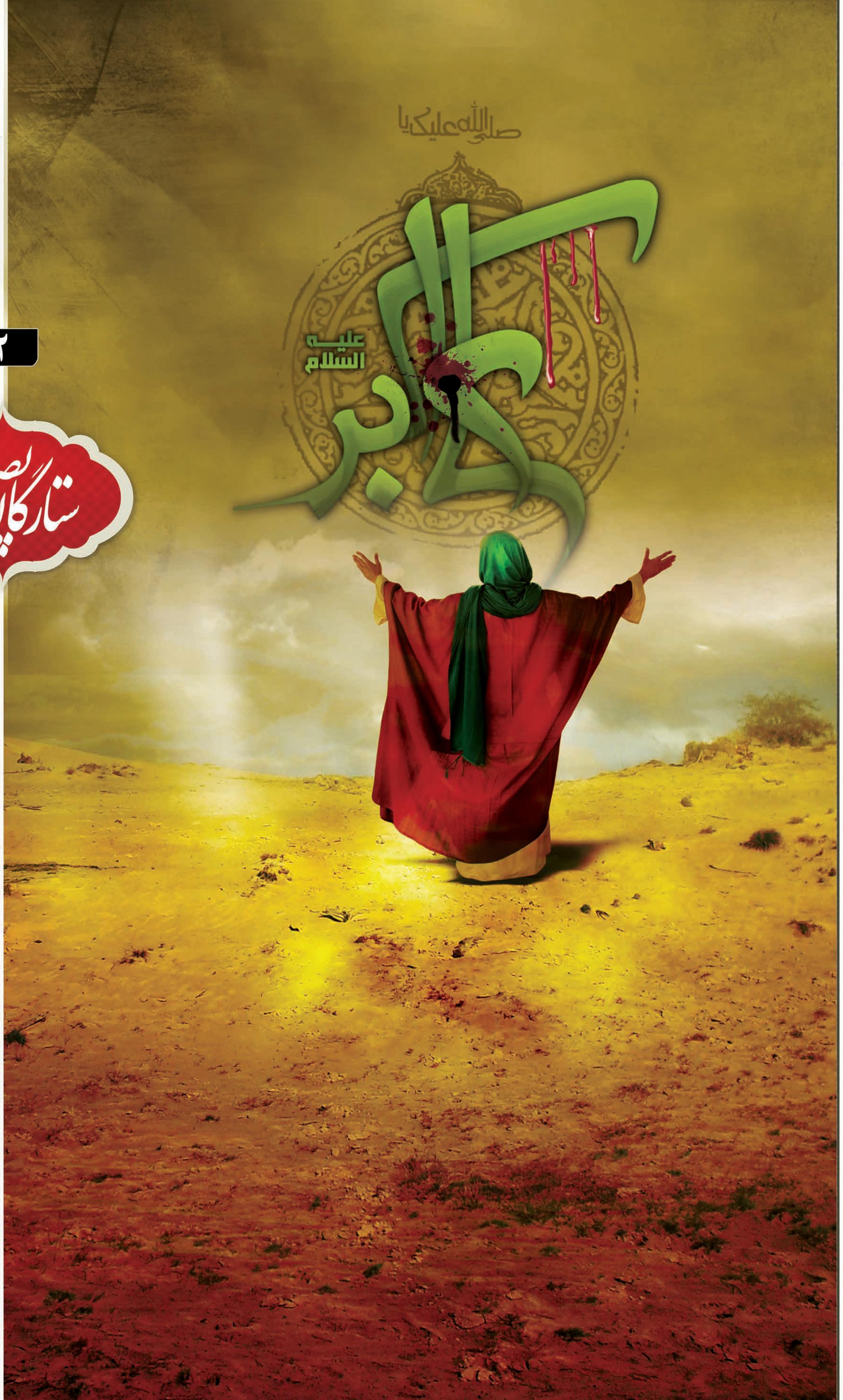
ستار گران کسر

علی بن حسین (علی اکبر) علیه السلام
* او فرزند ارشد ابا عبدالله الحسین و
مادرش لیلی است.

* سن: ۲۶ یا ۲۷ سال
* ویژگی و فضائل: وی از سه بعد
وجودی شبیه پیامبر بود. خلقت، خلق
و خو، نطق و گفت و گو.
زیبا، رشید، شجاع، فداکار، مظہر ادب
و وقار، خلاصه و عصاره همه فضائل
و در زیبایی های روحی و خلقی تالی
تلو معصوم بود.

سازمان اوقاف امور خیرية
معاونت فرهنگی

پیامبر کربلا (۲)

- عزیزم علی، قدم بزن پیش رویم راه برو. می خواهم قدو
بالایت را خوب تر بینم. بگذار تماشای قامت تو آرامم کند.
دوباره تویی و آغوش بابا. زودتر به میدان برو. نکند بابا در
آغوشت جان بسپارد. اکبر، برو. جان های تشنه را بیش از
این به لب نرسان. اکبر، برو.

***

تشنه ای اکبر، حنجره خشکیده، لب ها ترک بسته، چشم ها
در تهدید تاری، و فرات در تیررس این چشمان عطشناک.
پدر کنار میدان منتظر نبرد توست. رجز بخوان اکبر! بگذار
صدای پیامبر بر دشت بریزد؛ رجز بخوان اکبر!
هیبت نبرد تو میدان را پر کرده است. خاک به تماشا
بر خاسته، آسمان کف می زند، رود هلهله می کند، زمین دف
می زند؛ حتی دشمن پشت لب های گزیده آفرین می گوید.
از کرانه میدان صدای ستایش پدر می آید. عمه بر تل زینبیه
ایستاده است. می بیند و زمزمه می کند: ماشاء الله لا حول و
لاقوة الا بالله.

هیچ کس را سر میدان نیست. می چرخی و می چرخی.
شعله ور بر خاشک دشمن می زنی و تلی از خاکستر،
خاکستر تن های عبث، بر جای می گذاری. علفهای هرز را
درو می کنی تا آوندهای درخت توحید این همه عطش زده
نماند. اما عطش امان از شمشیر می برد. صدای پدر می آید.
دشمن درنگ بردن کشتگان از میدان دارد و تو درنگی
برای دیدار پدر می جویی.

۳

سارکانست

علی اکبر
وفدا
هر زاران کل پژ

چه باوقار می نشیند، چه رشید برمی خیزد
و چه دلنشین قدم می زند. این جوان که
دلربا و روح افزا قرآن زمزمه می کند و
شکوه رفتار و فصاحت گفتارش در همگان
شکفتی و شیفتگی می آفریند علی اکبر
توست یا حسین.

کلمات که از زبانش می تراود، پیران قوم
در بہت و سکوت با خویش نجوا می کند
که این پیامبر است.

جمال او جمال رسول است، جلال او جلال
علی، و کمال او جلوگاه همه آیات، همه
زیبایی ها.

سازمان اوقاف و امور خیرية
معاونت فرهنگی

پیامبر کربلا (۳)

زخم آگین و عرق کرده آمده‌ای جرعه‌ای از پدر بنوشی و بازگردی.
با شرمی که تاژرفای روحت ریشه می‌دواند، می‌گویی عطش جان به
لبت رسانده است. می‌گویی سنگینی سلاح تاب از تو گرفته است.
ادامه‌ی نبرد تو آب می‌طلبد!

نه، عطش بهانه است. اگر قرار است عطش را پاسخی باشد، کودکان
از همه تشنۀ ترنند. شیرخوار بی تاب خیمه به قطره آبی آرام می‌گیرد.
آب بهانه است اکبر. می‌خواهی از بابا توان بگیری. می‌خواهی کام
جان از او لبریز کنی

پدر گویاترین پاسخ را می‌دهد؛ بالهجه عطش سخن می‌گوید. کام
می‌گشاید تازیان بر زیانش بگذاری. همه‌ی تشنگی حسین را
می‌نوشی. باز می‌گردی. تشنۀ نیستی. حنجره‌ات از کام امام سیراب
شده است.

تیر بر گلو گاهت می‌نشیند. خون می‌جوشد. برق نیزه تاژرفای قلب را
می‌کاود. ضریبه‌ای دیگر بر سر می‌نشانند. دست بر گردن اسب
می‌آویزی. خون بر چشم اسب نشسته است. راه گم می‌کند. به قلب
سپاه دشمنت می‌آورد. شمشیرها حریصانه و شرورانه می‌رسند. چشم
می‌گردانی و از متن غبار و خون پدر را می‌خواهی صدای تکییر تو
خاموش شده است. ناگهان از دور دست میدان، قامتی بلند و سبز
نژدیک می‌شود. چه قدر شبیه خود توست. فریاد می‌زنی: یا ابتابه! هذا
جدی رسول الله.

هیچ کس چون تو، پیش از شهادت جام از دست پیامبر(ص) ننوشیده
است. پیامبر عزیز کربلا، هیچ کس در کربلا جز تو پیامبر را برابلین
خویش ندیده است.

پدر سرت را در آغوش می‌فسرد. اما شراره‌های درد، قلب ملتهب ش را
رهانمی‌کند. بی‌هوش می‌شود. دیگر بار به هوش می‌آید.
بابا دستی بر سر و دستی بر کمر می‌خواند: عزیزم علی، بعد از تو
خاک بر سر دنیا باد.

یه طله‌کیست؟
راه تو خون می‌بند

۴

سارکانست

علی اکسر
وبندا
هر زران گلر پ پ

پیران قوم که خاطره جوانی پیامبر با
خویش دارند، به تمای تماشای اکبر تو
می‌آیند؛ طوافش می‌کنند؛ به تحیر و تامل
سیرتش را می‌بینند که همچون
صورت، تداعی پیامبر است. زبان که
می‌گشاید، همه ایمان می‌آورند که پیامبر
دیگر بار آمده است.

تو در خانه پیامبر داری، علی داری و
آفتایی که از همه‌ی خورشیدها بی نیازت
ساخته است.

سازمان اوقاف و امور خارجه
معاونت فرهنگی

پیشانگ شهادت

عبدالله را تاب درنگ و تأخیر شهادت نبود. کنار امام آمد. اجازه‌ی میدان طلبید. امام قامت و سیمای زیبایش را مور کرد. یاد مسلم تداعی شد. اشک جوشید. آرام و نرم گفت: عزیزم عبدالله، هنوز داغ مسلم تازه است. مادرت داغدار است.

عبدالله طوفانی شد. شانه‌ها یش لرزید. احساس کرد همه‌ی آسمان بر سرش فرود آمده است. گریان ولا به کنان گفت: پدر و مادرم فدایت. مرابه رفتن می‌خوانی؟ هر گز! هر گز! من آن نیستم که زیستگاه فانی را بر جایگاه جاوداتی برتری دهم. اجازه بده این جان هدیه کوچک کربلای تو باشد.

عبدالله شکفته و خندان قدم به رزمگاه گذاشت. موج موج دشمن بود و فوج فوج سوران که او را در بر گرفتند. رویه‌کان و حشت‌زده از دم تیغش می‌گریختند. همه شگفت‌زده رزم این نوجوان چهارده ساله بودند.

سه بار نبرد و کشتن نودوهشت نفر توانش را تحلیل می‌برد. تشنگی بود و آفتاب گدازان که یک ریز بر دشت می‌ریخت. دمی ایستاد و ناگهان صفیر تیر عمر وین صیبح صیداوی فضاراشکافت. او دست خویش را بر پیشانی نهاد تاعرق را بزداید و تیر دست و پیشانی را به هم دوخت. در تکاپوی جدا کردن بود که ناگهان تیری دیگر آمد و بر قلب آسمانی اش نشست. هنوز فرو نیفتاده بود که دیگری نزدیک شد و نیزه در سینه‌اش نشاند.

تیرانداز نزدیک شد. تیر را از قلبش بیرون کشید. اما بیرون کشیدن تیر از پیشانی نافرجام ماند و تنها چوب تیر بیرون آمد و پیکان در پیشانی ماند. امام خود را به بالینش رساند. اشک امام با جوشش خون از پیشانی عبدالله در می‌آمیخت.

-عزیزم عبدالله، سلام مرابه پیامبر و پدر و مادرم و پدرت مسلم برسان.

۵

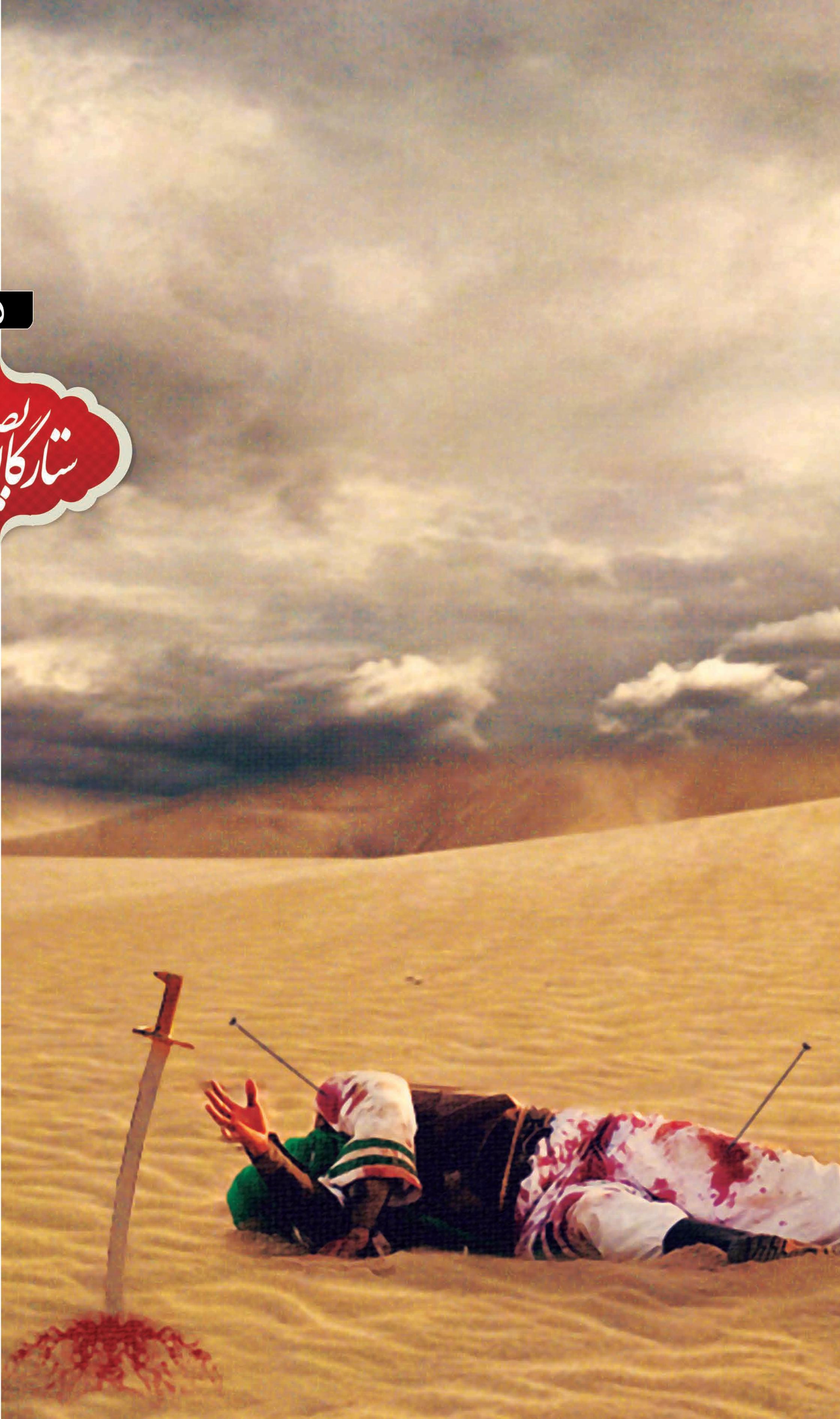
سازگاری

عبدالله بن مسلم

- * او فرزند مسلم بن عقیل و مادرش رقیه، دختر امیر المؤمنین است.
- * سن: ۱۴ سال
- * ویژگی‌ها و فضائل: رشید و شجاع و جان‌ثار ابی عبدالله، فداکار، خوش صورت و خوش سیرت، قاری قرآن، آشنا به احادیث و روایات، خوش خلق و اهل نیایش بود.

سازمان اوقاف و امور خارجه
معاونت فرهنگی

هم سال حسین(ع)

به حسین عشق می‌ورزید و همه گاه و همه جا او را همدم و همراه بود. تا کربلا پایه پای امام آمد تا جان خویش را قربانی کند.

کربلا بود و عون. می‌چرخید و حسین می‌گفت. همه لحظه‌هایش رازمزمه حسین حسین پر کرده بود.

به امام که می‌رسید، طواوش می‌کرد. جان را به ارادت قربانش می‌کرد و از سر شیفتگی خاک نشسته بر اندام حسین(ع) را تو تیای چشم می‌ساخت و به تبر ک بر خویش می‌کشید.

تاغروب چیزی نمانده بود. خود را به امام رساند. اجازه میدان خواست. امام رخصت داد. چون صاعقه که بر خرم من فرود می‌آید، یا شعله‌ای که در نیزار افتاد، تیغ او علف‌های هرز کربلا را نشانه می‌رفت. می‌جنگید. قرآن می‌خواند؛ گاه نیز رجز خود را به کام شمشیرها می‌سپرد و بی خوف از خطر، صفوف را می‌شکافت.

عون مثل پدرش جعفر تا آخرین رمق ایستاد. رسم اقتدا به پدر ضربت بر دست‌هایش بود. عون زخمی و خونین بر زمین داغ کربلا زانو زد. نیزه‌ها سینه‌اش را شکافتند، سنگ‌ها پیشانی‌اش را، و عون آخرین رمق را به لب‌های عطشناک و خونین سپرد تا محبوب ترین واژه را باز گوید. تنها فرشتگان شنیدند که عون می‌گفت: حسین، حسین، حسین

۶

تاریخت

یه طلمدست است
راه نخونمی بدم

عون بن جعفر طیار

- * عون فرزند جعفر بن ابی طالب و مادرش اسماء بنت عمیس است
- * سن: ۵۷ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: پاکبان، مخلص، شجاع و رزم‌آور، بخشندۀ، بصیر در دین، دوستدار و شیفته ابا عبدالله، شبیه پیامبر هم در خلق و هم در خلقت، پروردۀ دامان عمویش علی(ع) بود.

سازمان اوقاف و امور خارجه
سماونت فریبنگی

یک نیزه بلندتر از آفتاب

عبدالرحمن با قافله‌هایی که می‌رسیدند تا مراسم حج بگذارند، گفت و گو می‌کرد. باید چهره‌ی سیاه اموی و خطر حکومت یزیدی را گوشزد می‌کرد. غرّاً و آتشین سخن می‌گفت و ظلم و ستم یزید را بی‌پروا باز می‌گفت و به یاری حسین علیه السلام دعوت می‌کرد.

خورشید عاشورا به میانه‌ی آسمان رسید. نوبت به او رسید.

رجز می‌خواند و تیغ می‌چرخاند و می‌گفت:
مرا و پایگاه و جایگاهم را بشناسید؛ پدرم عقیل از نسل بنی هاشم است و بنی هاشم برادران من هستند. آنان پیران راست کردار و همسان بزرگانند. این حسین است که والا و ارجمند و سرور پیران و جوانان است.

رجز او تنها معرفی خویش نبود. پتکی بود که بر فرق دشمن فرو می‌آمد تا بدانند در مقابل چه کسی صفات آرایی کرده‌اند. رجز بود و میدان، گردداد شمشیر و ساقه‌های هرزی که درو می‌شد. محاصره‌اش کردند. او همچنان می‌جنگید و طنین رجزش میدان را پر می‌کرد. حلقه‌ی سواران و شمشیرزنان تنگ‌تر شد. عمر بن خالد جهنی و بشربن سوط با نیزه بر شانه‌های سترش زدند. قامت سرو یادگار عزیز عقیل، بر خاک افتاد؛ با تیری که آخرین لحظه بر قلبش نشست. منقمق عزیز کربلا سلامش می‌دهد و سوگوارانه یادش می‌کند؛ و می‌ستاید:

السلامُ عَلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَقِيلٍ، لَعْنَ اللَّهِ قاتِلِهِ وَرَامِيهِ
عُمَيْرُ بْنُ خَالِدٍ بْنِ اَسْدِ الْجَهْنَى.

عبدالرحمن بن عقیل بن ابی طالب

او با خدیجه، دختر علی بن ابی طالب علیه السلام ازدواج کرد و از او صاحب دو فرزند به نام‌های سعید و عقیل شد.

سن: ۳۵ سال
ویژگی‌ها و فضایل: خوشقد و قامت (به او رمح یا نیزه عقیلی می‌گفتند)، امام‌شناس، دوستدار و شیفته‌ی ابا عبدالله، شجاع و رزم‌مند، بصیر به دین و قرآن، اهل عبادت و زهد

پژواک شمشیر

رزمگاه، خونین و داغ و غبارآلود، لبها عطش زده و چهره‌ها عرق گرفته و دشمن در اندیشه‌ی پایان حادثه بود. موسی تجسم شجاعت و ایثار بود. از همان روز نخستین که هم‌پیمان با برادران و یاران، سفر کربلا را برگزید، با خدای خویش عهد و میثاق پاکبازی بسته بود. راه را از مدینه تا مکه و از مکه تا کربلا به شوق این لحظه‌ها طی کرده بود.

مرگ به روانی آب بر دشمن می‌بارید و با بارش هر ضربه موسی تشنه‌تر می‌شد.

حلقه‌ی محاصره تنگ‌تر شد. گاه سنگ بود و گاه پرتاب نیزه. زخم‌ها بر تن او دهان گشودند. با آخرین رمق و توان شمشیر را چرخاند. اما مجال درنگ و نفس تازه کردن نبود. سنگ بود که می‌آمد. تیر بود که می‌بارید و نیزه بود که پرتاب می‌شد. عمر و بن صبیح صیداوی از پشت سر با نیزه‌ی بلندی که در دست داشت پهلوی او را نشانه گرفت. موسی از اسب به زیر افتاد. اینک تن زخم آگین او آماج نیزه‌ها و تیغ‌ها بود.

خشم و خشونت در شمشیرها می‌نشست و بر سینه و سر و پهلوی موسی فرود می‌آمد. موسی زمزمه می‌کرد: **السلامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَا. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ**.

۸

تاریخت پاپ

موسی بن عقیل

- * او فرزند عقیل بن ابی طالب و ام البنین دختر ابوبکر بن کلاب عامری است.
- * سن: حدود ۳۲ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: شجاع و شیفته‌ی شهادت، خوش قامت و رشید، بلیغ، بصیر در دین، دوستدار ابا عبدالله، اهل عبادت و زهد

پس از برادر

خبر شهادت مسلم اشکانگیز و اندوه خیز بود. دست نوازش عموم رسانه‌های محمد نشست. امام با صدایی که محبت و اندوه در آن گره خورده بود، گفت: شهادت مسلم کافی است. هر کس دوست دارد، باز گردد. بر هیچ کس تنگنا و زمامی نیست. باز گردید که بیعت را از شما برداشت. محمد بر خویش لرزید. یعنی امام مارامی راند و به رفتن دعوت می‌کند؟ نه، هر گز... من نمی‌روم. محمد لحظه به لحظه آماده‌تر می‌شد. بی‌تابی غریبی گریبان قلبش را می‌فرشد. شوقی عجیب در رگ‌ها یش می‌دوید. شب‌ها پابه‌پای پیران پارسا به تهجد و نجوا و زمزمه می‌ایستاد.

***

غوغای سی‌وسه هزار سوار و پیاده در قاب نگاه محمد به همه‌های حشراتی می‌ماند که زیون و ناتوان و گیج می‌چرخیدند و به خونی، دل‌خوش کرده بودند.

وقتی عمر سعد تیر از کمان رها کرد و جنگ آغاز شد، محمد پابه‌پای یاران، نستوه و استوار ایستاد. بی‌هیچ دلهره تیرهای از تن بیرون کشید و بی‌آنکه امان دهد که امام بیند، به دور افکند. اندک یاران بنی‌هاشم عزم نبرد جمعی کردند.

محمد پیش می‌تاخت و می‌جنگید. از کنار تن خونین برادر گذشت. سلامش داد و با شمشیر بر انبوه دشمن حمله کرد. رجز می‌خواند. جانش را عشق و خشم لبریز بود. دمی بعد یاران باز گشتند. محمد بر حاک افتاده بود. خون و لب‌خند بر چهره‌اش گره خورده بود. با برادر چندان فاصله‌ای نداشت. هر چند یک سال دیرتر از برادر زندگی را در که بود، در شهادت به ساعتی فاصله نرسید.

۹

تاریختار

محمد بن مسلم بن عقیل

- * فرزند مسلم بن عقیل و مادرش امولد (کنیز) بود. برخی نیز مادرش را راقیه دختر امیر المؤمنین علی دانسته‌اند.
- * سن: ۱۳ سال. او یک سال از برادرش عبدالله کوچک‌تر بود.
- * ویژگی‌ها و فضایل: فرزند و پرورده‌ای دامان مسلم بن عقیل، باوقار، شجاع و خوش‌سخن، زیبا و مليح، دوستدار ابا عبدالله الحسین علیه السلام، پاکباز و فداکار، مصمم و استوار در صحنه‌ی نبرد.

سازمان اوقاف
امور خیریه
تعاونی فرنگی

مثل مادرش زینب

مگر چند ستاره‌ی دیگر از منظومه‌ی عاشورا مانده است؟ مگر تا تنها ی آفتاب چند نیزه و شمشیر فاصله است؟ سید و مولای من، اجازه‌ی نبرد و شهادتم می‌دهی؟ محمد به التماس کنار امام ایستاده است. چشم امام به سیاحت قامت فرزند خواهر بر می‌خیزد. درنگی کوتاه و سکوتی سنگین و سرانجام آغوش وداع امام و اشکی که صورت محمد را می‌نوازد، گواه رخصت امام است. محمد به شتاب تیر رهاسده از کمان به میدان می‌شتابد. زیبایی و رسایی قامت با شجاعت و فصاحت او اعجاب و اضطراب در دشمن می‌آفریند. صدای رسای او تا دور دست سپاه طنین می‌افکند رجز محمد ترجمان بصیرت و درک و دشمن‌شناسی او بود.

پسر عقیله‌ی بنی‌هاشم تنها شمشیر نمی‌زد؛ که نقاب از چهره‌ها پس می‌زد تا فریب و فته و دروغ را عریان و رسوا کند. دین‌شناس هجده ساله‌ی عاشورا بار جز خویش تیغ روشنگری می‌چرخاند و با شمشیر بران ژرفای تاریک سرها و قلب‌هارابه مرگ مهمان می‌کرد.

محمد در باران سنگ و نیزه و شمشیر بود. خونین و زخمی گاه رجز می‌خواند و گاه تکییر می‌گفت و گاه در عطش و زخم و درد موج مهاجم دشمن را پس می‌راند.

عامر بن نهشل تمیمی نزدیک شد. محمد در جوشش رگ‌ها آخرین قطره‌هارابه پای عشق می‌ریخت. نیزه‌ی عامر بر کمر گاهش نشست. فروافتاد. نیزه‌ها و سنگ‌های باریدن گرفت. زخم بر زخم می‌شکفت و صدای محمد خاموش شد.

۱۰

سارکانست

- * محمد بن عبد الله
- * از بنی‌هاشم، فرزند عبدالله بن جعفر بن ابی طالب و مادرش را حضرت زینب است.
- * سن: حدود ۱۸ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: فهیم و بصیر، پروردگری دامان زینب کبری، شجاع، دین‌شناس، ارادتمند ابا عبدالله، پاکباز و از جان‌گذشته، مظہر وقار و ادب و سیرت زینتی.

سازمان اوقاف و امور خارجه
تعاونیت فیزیکی

تداعی خیر و صفین

نوبت به محمد رسید. با شوقی عجیب چند گامی به میدان پیش رفت و برگشت. ایستاد. در چشم‌های امام نگریست و گفت: تشنہام! آمدم از نگاهت جرعه‌ای دیگر بنوشم و با توانی که از این نوشیدن می‌یابم، مستانه بجنگم.

گرد و غبار برخاست. صدای گرم محمد در میدان پیچید. رزم خیر و صفین تداعی شد. همه به هم می‌گفتند: فرزند علی علیه السلام به میدان آمده است. تیغ جان شکار محمد قلب‌ها را به ضیافت مرگ می‌برد؛ به مهمانی شعله‌های خشم خدا. می‌جنگید و رجز او میدان را می‌لرزاند.

رهبر و سرورم علی است که سرفراز و بلندمرتبه است. من از نسل بنی‌هاشم که نیک‌مردان بخشند و بزرگوارند. این حسین است فرزند رسول خدا و پیامبر الٰهی. من با شمشیر آبگون از او حمایت و پاسداری می‌کنم. من جان خویش را قربانی برادر بزرگوارم می‌سازم.

سرانجام تشنہ کام و زخم خورده محاصره شد. بی‌شرم مردم خون‌اشام گرد او حلقه زدند. عقبة‌الغنوی بر او نیزه زد. زجرین بدر نخعی تیزی شمشیر را در پهلویش نشاند و مردی از بنی‌ابان بن دارم تیر بر سینه‌اش زد. محمد افتاده بود و تیغ و سنگ و نیزه بدنش را نشانه می‌رفت. امام خود را کنارش رساند. آخرین رمق بر لب‌ها نشست. چشم را گشود و گفت: مولای من، بنشین تا دیگر بار چشم‌هایت را ببینم. امام نگاه اشک آلود را گشود و محمد به لبخندی چشم بر هم نهاد.

۱۱

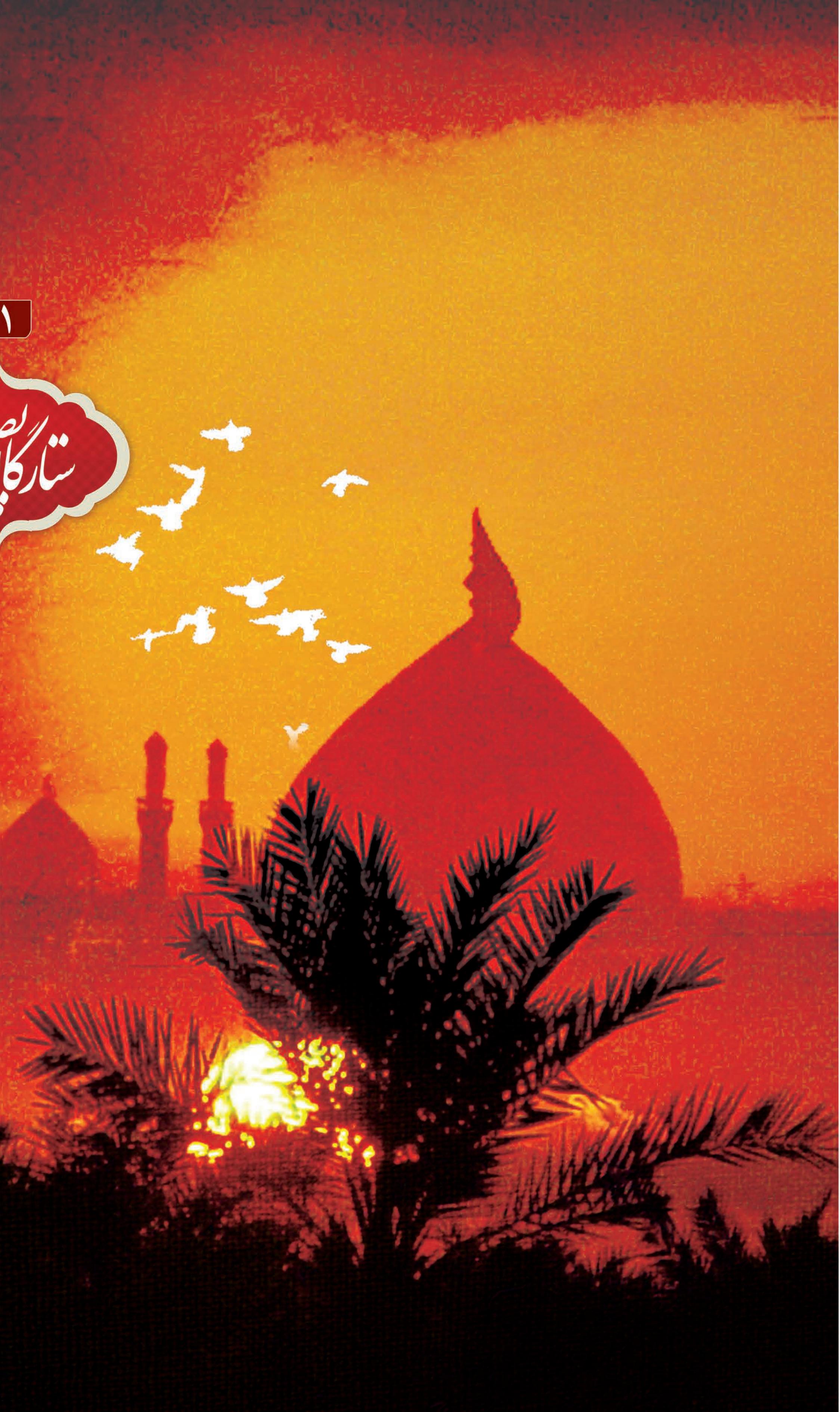
تاریخت سارکان

* مشهور به محمد اصغر، کوچکتر از محمد حنفیه بود و برخی او را همان ابو بکر بن علی می‌دانند. مادرش را لیلی بنت مسعود ارمیه دانسته‌اند.

* سن: حدود ۳۶ سال

* ویژگی‌ها و فضایل: رزمنده و چالاک، وفادار به ابا عبدالله، بصیر و دین‌شناس، صبور، عالم به قرآن و معارف و اهل بیت، فداکار و پاکباز.

سازمان اوقاف و امور خیرية
معاونت فرهنگی

آیینه حَسَن (علیه السلام)

مگر آسمان را در خویش خلاصه کرده است که این همه
آرامش از نگاهش می‌تروسد؟

حرکات و حالات ابوبکر برای حسین آیینه‌ی حسن است.
برای او عبدالله اکبر، اکبر دوم کربلاست؛ با همان لطافت و
ظرافت رفتار و گفتار.

پانزده ساله بود؛ اما چندان رشید و خوش قامت و بزرگ که
شکوه مردان جنگی را در ذهن‌ها تداعی می‌کرد.
ابوبکر از عموم اجازه گرفت. اشک و آه بدرقه‌ی راهش شد.
جنگید و جنگید. تشنگی بر قلب و جانش چنگ می‌انداخت.
چشم‌هایش تار می‌رفت. از میدان به حاشیه بازگشت. امام
ایستاده بود و در نگاه تار او خورشید روشنی دیگری داشت.

توانی عجیب در بازوی ابوبکر جوانه زد. به میدان بازگشت و
نبردی سهمگین‌تر را آغاز کرد.
تشنگی امانت را بریده بود. تیرباران بود و میدان داغ و انبوه
سواران و نیزه‌های بلند. کم کم خورشید میدان عاشورا به
غروب می‌گرایید. چشم‌ها تار شد. زخم‌ها افزون‌تر و اکبر دوم
کربلا به خاک افتاد.

آخرین ضربه‌ها را شقاوت‌پیشه‌ی و پلید کربلا، عبدالله غنوی،
بر او فرود آورد.

امام زمان سوگوارانه سلامش می‌دهد و می‌گوید:
**السلامُ عَلَى إِبْرَيْبَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلَىٰ الزِّكَىِ الْوُلَىِ الْمَرْمَىِ
بِالسَّهْمِ الرَّوِىِ لَعْنَ اللَّهِ قَاتِلَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَقْبَةَ الْغَنُوِىِ.**
سلام بر ابوبکر، فرزند حسن بن علی بن ابی طالب، که پاک و
دوست‌داشتنی بود. کسی که با تیر دشمن از پای افتاد. نفرین و
لعن خداوند بر قاتل او عبدالله عقبه غنوی.

۱۲

تاریخ پسر

راه نخوانم می‌شدم
طلمبکست

- * ابو بکر بن حسن بن علی بن ابی طالب
- * او را عبدالله، عبدالله اکبر و احمد نیز نامیده
اند. مادرش امّ ولد (کنیز) و نام وی را نُفیله، ام
اسحاق و نیز رمله گفته‌اند.
- * سن: ۱۵ - ۱۶ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: خوش قامت و خوش
سیما، رشید، صبور و بصیر، شیفته‌ی
ابا عبدالله، شجاع و مبارز و مجاهد فی سبیل الله،
عارف به قرآن و معارف الهی

سازمان اوقاف و امور خیرية
معاونت فیضکی

خجسته‌تر از همه

زیان‌زد همه بود در نیکوکاری و خوش‌سیرتی و سخاوت.
فصیح بود و ادب و سخنور. سحر کلامش چشم‌هارا از
حرکت باز می‌داشت و زبان را به تحسین و ستایش می‌گشود.
خوش آمدی عمر! این جا کربلاست! همان زمینی است که
قلب تو پیش‌تر به آن رسیده بود. این جا کعبه‌ی توست؛ کعبه‌ی
دل‌هایی که سعی صفا کرده‌اند؛ از سنگباران شیطان آمده‌اند؛
تیغ بر حلقوم اسماعیل تعلقات نهاده‌اند و جز محبوب را طواف
ولیک نشناخته‌اند.

این جا کربلاست. خیمه برپا کن. رکعتان وصال را به جای آور.
جان از نیام برآور و در میدان جولان بده تا احرام ارغوانی
شهیدان بر تنت کنند و میقات و میعاد و اصلاح نصیبت گردانند.
تیغ از نیام بیرون می‌خزد. پژواک تکییر در میدان
می‌پیچد. قامت رشید عمر مقابل نگاه امام می‌دوید. آن سوی
آرامش چهره خشمی مقدس موج می‌زنند.
- یابن رسول‌الله! سر و جانم فدای تو باد. اذن میدانم بده.
امام برادر را در آغوش می‌گیرید. عمر در بدرقه‌ی
برادر به میدان می‌شتابد.
خوش‌های هر ز میدان درو می‌شدند. رو بهان می‌گریختند و عمر
بی‌دریغ تیغ می‌زد. تشنگی به نهایت رسیده بود. سنگ بود که
از هر سو می‌بارید. زخم‌هار ماق می‌ربودند. حلقه‌ی محاصره
تنگ‌تر شد. به فرمان عمر سعد اسبش را پی کردند. عمر پیاده
می‌جنگید. باران سنگ و تیر و نیزه کوه قامت او را فرو
شکست. بر خاک افتاد و با تنی همه ستاره به کهکشان ارغوانی
عاشقان پیوست.

۱۳

سارکانست

عمربن علی بن ابی طالب

* مادرش را صهبا یا ام حبیب دختر عباد بن ربیعه دانسته‌اند. او و رقیه، همسر مسلم بن عقیل، کوچک‌ترین فرزند علی علیه السلام با هم به دنیا آمده بودند و کوچک‌ترین فرزندان علی علیه السلام به شمار می‌رفتند.

* سن: حدود ۳۵ سال

* ویژگی‌ها و فضایل: شجاع و دلاور، سوارکار ماهر، دین‌شناس و امام‌شناس، پیروز مند آزمون‌ها، شیفته‌ی اباعبدالله الحسین علیه السلام، صبور و بصیر و دشمن‌شناس، فصیح و بلیغ، سخاوتمند و مهذب، مهمان‌نواز، یاور مظلومان بود.

سازمان اوقاف و امور خیریه
معاونت فرهنگی

منادی ولایت حسین

من فرزند ام البنینم. مادرم کامم را با شجاعت گشوده است. برادرم عباس، می‌گویی به میدان برو؟ می‌گویی می‌خواهم اجر صبر بر شهادت را بیابم. تو اراده کنی و عبدالله نرود؟ تو نه سال از من بزرگ تر نیستی؛ میان من و تو قرن‌ها فاصله است. تو را فقط مولایم حسین می‌شناسد. تو اشارتی کن تا عبدالله در آتش فرو رود.

برادرم عباس، می‌روم تا از مولایم حسین، برادرم، جانم، امام و مقتدايم اجازه بگیرم. بی‌اذن او، شمشیر نمی‌چرخد و خدا درهای آسمان رانمی‌گشاید.

امام اذان میدان بخشیده است. آفتاب و ماه، حسین و عباس، در کنار میدان نظاره‌گر رزم بی‌بدیل عبدالله‌اند. جوان بیست و پنج ساله‌ی علی تیغ می‌چرخاند و رجز می‌خواند:

من فرزند دلاور و بخشنده‌ام؛ فرزند علی نیک‌اندیش و نیک‌رفتار که شمشیر کیفردهنده‌ی رسول‌الله بود و چون نام او به دشمن و به هر کس می‌رسید، ترس و هراس و وحشت قلبش را پر می‌کرد.

پس از رجز نبرد دلاورانه‌اش آغاز شد. تا اعماق قلب دشمن پیش تاخت.

محاصره‌اش کردند. عطش و زخم می‌جوشید. نیزه‌ها، تیرها و تیغ‌ها بی‌امان فرود می‌آمد. عبدالله در غبار گم شده بود. شقاوت‌پیشه‌ی سپاه عمر سعد، هانی بن ثبیت حضرمی، از پشت بر کمرش نیزه زد. عبدالله بر زمین افتاد. انبوه دشمن عقب نشستند و هانی بر سینه‌ی عبدالله نشست. لحظه‌ای بعد سر خورشید در چنگ شب در میدان غبار آلود طلوع کرده بود. از زبان سوگوار موعود بشنویم که می‌گوید:

سلام بر عبدالله پسر امیر مؤمنان که خداوند به بلاها و امتحان‌های دشوارش آزمود. او در میدان کربلا منادی ولایت بود و در نبرد سهمگین با دشمن، دشمن از همه سو احاطه‌اش کرد و از پیش رو و پشت سر مجروح و زخمی‌اش ساخت. خداوند نفرین و لعنت خویش را بر قاتلش هانی بن ثبیت حضرمی، نثار کند.

۱۴

سارکانیت

عبدالله بن علی بن ابی طالب
* دومین فرزند حضرت ام البنین و
پنجمین فرزند پسر علی بن ابی طالب است.
او را عبدالله اکبر و کنیه‌اش را ابو محمد
نوشته‌اند.

* سن: ۲۵ سال
* ویژگی‌ها و فضایل: از دانش‌آموخته‌ی
دانشگاه امام علی و رشدیافتہ‌ی مکتب
برادرانش امام حسن مجتبی و ابا عبدالله
الحسین بود. رشادت و شجاعت، وفاداری،
جوانمردی، بصیرت، بخشندگی و
نیکوکاری و شیفتكی به شهادت از جمله
فضایل او بود.

سازمان اوقاف امور خیریه
معاونت فرهنگی

تاریخت

جعفر بن عقیل بن ابی طالب
او فرزند عقیل و مادرش ام البنین دختر
نصره است.

سن: حدود ۲۵ سال
ویژگی‌ها و فضایل: رشید و دلاور و رزم
دیده، شجاع و بی‌باک، بصیرتمدن در دین
و قرآن، شهادت‌طلب و دوستدار اباعبدالله
علیه السلام بود.

از نسل فضیلت و جهاد

جعفر کنار میدان آمد. اینک بی تاب شهادت بود.
سید و مولای من، بگذار به میدان روم. چه شیرین و گواراست
مرگی که پیش روی تو باشد. چه زیباست لحظه‌ای که گلگون
تن خدا را دیدار کنم و خندان و آغشته به خون به زیارت
رسول خدا نایل آیم.

امام، دست در گردن جعفر انداخت. بوی خدا، بوی بهشت، بوی
پیامبر در شامه‌ی جعفر پیچید. امام گریست و جعفر نیز.

برق شمشیر جعفر چشم‌های نشسته در پناه کلاه‌خودها را خیره
می‌کرد. پیش می‌تاخت و رجز می‌خواند.
جعفر آگاهانه و بصیرتمدانه هم خود را معرفی کرد و هم امام
خوبیش را.

محاصره‌اش کردند و ساعتی بعد دو تبهکار سپاه عمر سعد،
مغوروانه فریاد می‌زدند:

– جعفر را ما کشیم. فرزند عقیل را ما کشیم.
عزیز منتقم عاشورا سلامش می‌دهد و قاتلش را نفرین می‌کند:
السلام علی جعفر بن عقیل، لعن اللهُ قاتلهُ و رامیه بشربن خوط.
تیر بشربن خوط بر گلوگاه جعفر نشسته بود. خون فواره می‌زد
و جعفر زمزمه می‌کرد:
السلامُ علیک يا رسول الله، السلام علیک با ملائكة الله...

یادگار کوچک علی

جوانترین برادر حسین در کربلاست؛ قامت رشید و بلند، نگاه نافذ، معصومیت چهره، صلابت رفتار و پیشانی روشن و فراخ او، برادرش عباس را در ذهن‌ها تداعی می‌کند. جعفر گام فرا پیش نهاد. دست ابوالفضل را بوسید و صورت برادران را و از امام و برادرش اذن میدان گرفت. امام در آغوشش فشرد. پیشانی اش را بوسید و او دست امام را. غبار برانگیخته شد. جعفر تیغ رامی‌چرخاند. گویی میدان با او می‌چرخید. به میانه‌ی میدان رسید. سپاه مبهوت و هراسان جوانی را دیدند که مرگ پیش پر و بال ریخته بود. می‌چرخید و می‌جنگید. سرها در سمع شمشیر او پرواز می‌کرد و دست‌ها در بارش تیغ او زردتر از پاییز فرو می‌ریختند.

کم‌کم هراس نزدیک شدن به جعفر سپاه دشمن را فرا گرفت. تیرباران آغاز شد. خولی اصبهی شقیقه‌ی جعفر را هدف گرفت. تیر شقایقی بر شقیقه رویاند. تیری دیگر روشنی نگاه جعفر را گرفت. از اسب فرو افتاد. حسین و عباس به میدان آمدند. دست نوازش عباس خون از چشم برادر گرفت. امام سرش را به زانو نهاد. چشم دیگر را گشود. سایه‌ی ماه و آفتاب بر سیمای خونین ستاره افتاده بود. لب‌خند زد و اشک دو برادر همراه با گرمای نفس‌هایشان بر گونه‌ی جعفر نشست. امام سربرداشت. به آسمان نگریست. جعفر با دو بال به وسعت آسمان در پرواز بود. جعفر به بهشت پیوسته بود.

۱۶

تاریخت سازمان اوقاف امویزیریه

جعفر بن علی بن ابی طالب

- * کوچکترین فرزند امام علی علیه السلام و کوچکترین برادر ابوالفضل و فرزند آخر حضرت ام البنین بود.
- * سن: حدود ۱۹ تا ۲۱ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: دلیر و شجاع، صابر و مقاوم، پاکباز و فداکار، بصیرتمند در دین، پرشور و چالاک، عارف و وفادار به ابا عبدالله بود.

صبور مثل مادر

هر چه میدان خونین تر، عطش سنگین تر و نبرد داغ تر و شمشیرها نزدیک تر می شد، آرامش و صبوری و پایداریش بیشتر می شد. چگونه چنین نباشد که مادرش زینب، معلم شکیایی و استقامت و ایمان است. عون پس از محمد بی تاب شهادت است.

می جنگد و تکبیر می گوید. او از میان کشتگان و انبوه شمشیرها و تیرهای افتاده بر میدان می گذرد. حلقه‌ی محاصره تنگ تر می شود.

نزدیک تر می شوند. تیغ‌ها نازک‌ای بدن را می شکافند. عبدالله بن قطنه نبهانی طائی با نیزه بر شانه‌اش می زند و دمی بعد شمشیر او گلبرگ شاسخار وجود زینب را بر خاک می افکند.

امام دو نوجوان رشید زینب را به خیمه‌ی شهیدان برد. زنان و کودکان سوگوار به تماشا بیرون آمده بودند و تنها زینب در خیمه تهان نشسته بود.

سلام بر رشادت و صبوری و پاکبازی عون که عظمتش را از زبان ستایشگر مهدی باید شنید که می گوید:

السلامُ عَلَى عَوْنَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ طَيَّارٍ فِي الْجَنَانِ، حَلِيفٌ
الْإِيمَانِ وَمَنَازِعُ الْأَقْرَانِ، النَّاصِحٌ لِرَحْمَنِ، التَّالِي لِلْمُثَانِيِّ وَ
الْقُرْآنِ. سلام بر عون فرزند عبدالله بن جعفر طیار که هم پیمان ایمان، رزم‌منده میدان، یاور خدای رحمان و زمزمه‌کننده قرآن بود. لعنت و نفرین خدا بر قاتل او عبدالله بن قطنه طایر نبهانی باد.

۱۷

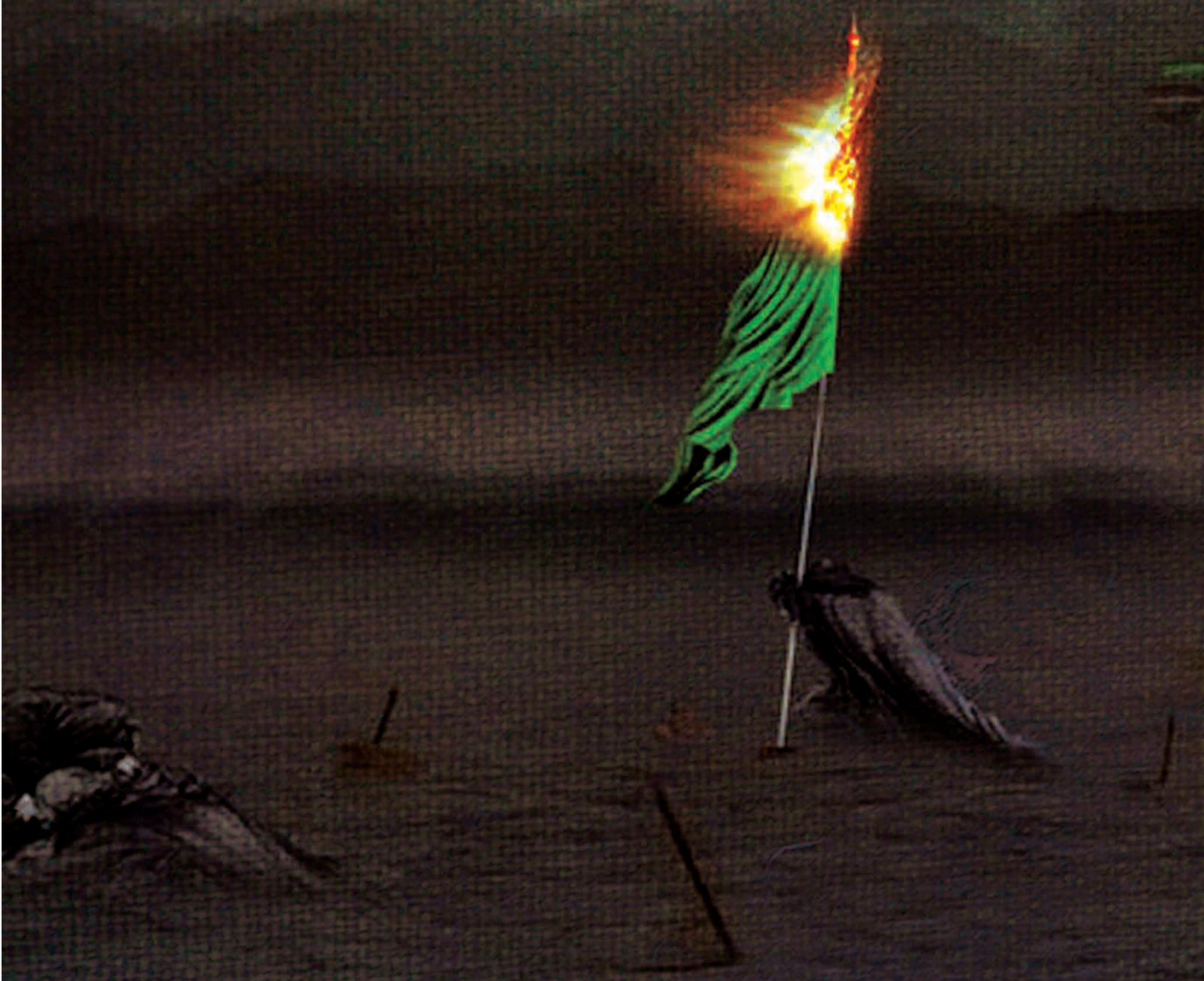
سارگانست

عون بن عبدالله بن جعفر

- * پدرش عبدالله بن جعفر طیار و مادرش حضرت زینب کبری است.
- * سن: حدود ۲۰ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: پرورده‌ی دامان حضرت زینب، بخشنده و کریم، شجاع، خوش‌سیما، دوستدار ابا عبدالله الحسین، دین‌شناس، آشنا به معارف قرآنی، بصیر و صبور، قاری قرآن و مروج فرهنگ قرآنی

سازمان اوقاف امور خیریه
تعاونیت فرهنگی

شیفته شهادت

عون در مقابل برادرش حسین، ایستاد. السلامُ علیک یا مولای.
سلام سلام رخصت بود؛ اجازه‌ی میدان رفت و جان‌شاری.
امام قامت رشید و چهره‌ی آرام عون را مرور کرد. درنگی کرد و
ناگهان بلند و بی‌شکیب گریست.

-برادرم! تسلیم مرگ شده‌ای؟
عون بعض نهفته در گلو را فرصت شکفنن نداد و گفت:
-چگونه تسلیم مرگ نباشم در حالی که بی‌یار و یاورت
می‌بینم؟

امام اجازه‌ی میدان داد. چند گامی بدرقه‌اش کرد.
تیغ عون خارهای خدعا و خیانت را درو می‌کرد. علف‌های هرز
کربلا را نشانه می‌رفت. ذوالفقار زیانش هراس و مرگ بر قلب‌ها
می‌افشاند.

غبارگرفته و عرق‌ریزان و تشنه‌کام.
امام او را ستود و آفرین گفت و خواست تا دمی بیاساید.
عون گفت: ای برادر، برای آسودن نیامده‌ام؛ شیفته‌ی شهادتم؛ اما
خواستم بار دیگر ببینم؛ جمال دلارایت را نظاره کنم؛ بگذار به
میدان روم. تشنه‌ام تشنه؛ اما می‌دانم دمی دیگر از دست پدر جام
خواهم گرفت. اجازه بده جان خویش را فدایت کنم.

عون پرشورتر قدم به میدان گذاشت.
دشمن وحشت‌زده می‌نگریست. بر زبان‌ها زمزمه افتاده بود که
چه قدر شبیه پدرش علی، می‌جنگید.

سیاهرویی سیاهدل به نام خالدبن طلحه کمین کرد و نیزه در
پهلوی عون نشاند. عون از اسب فرو افتاد. باران نیزه بود و
شمشیر، سنگ و چوب. عون در آخرین لحظه‌ها زمزمه می‌کرد:
بسم الله و بالله و على ملة رسول الله.

راه نخون می‌شود
طلمه کیست؟

۱۸

سارگان‌رست

عون بن علی بن ابی طالب

- * او فرزند اسماء بنت عمیس است
- * سن: حدود ۴۵ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: خوش‌سیرت و خوش‌صورت، شجاع، شیفته‌ی ابا عبدالله، بصیر و صبور، عارف به دین، جسور و بی‌باک در نبرد، سوارکار ماهر و تیرانداز و نیزه‌انداز قوی بود.

سازمان اوقاف و امور خیریه
تعاونیت فرهنگی

ashraq-e-shaq

رزمگاه کربلا داغ و خونرنگ بود. آیه‌های ارغوانی بر خاک نازل شده بودند. شهید در کنار شهید خفته بود. عطر و عطش در دشت می‌وزید. امام در ساحل موّاج خون یاران رانگریست. جز اندکی نمانده بود. چند تن، نزدیک‌ترین یاران، آخرین اندوخته‌های حسین بودند.

***

نوبت به عبیدالله رسیده بود. به پیشگاه امام و مولايش رسید. اذن میدان طلبید و به سان ماهی در کام موج نیزه و تیغ و سنان فرو رفت. از کنار دو برادر شهید گذشت. سلامشان داد و شمشیر درخشان خود را چرخاند. در برگ ریز عصر عاشورا عبیدالله نیز پس از رزمی شجاعانه و کشن جمعی از دشمنان در محاصره افتاد و سرانجام با تنی همه زخم قطره قطره بر خاک داغ عاشورا چکید. قاتل او را بشرین حويظ قانصی نوشته‌اند.

تا آخرین نفس شعار «یا محمد یا حسین» او در کربلا پیچیده بود و لبخند دلنشیں آخرین، گواه وصال پرشکوهی بود که تنها شهیدان عارف و عاشق ادرائی می‌کنند.

۱۹

سارکانست

عبیدالله بن عبدالله بن جعفر

- * فرزند عبدالله بن جعفر، نام مادرش را خوصا دختر حفصه نگاشته‌اند.
- * سن: ۲۰ سال
- * ویژگی‌ها و فضایل: شجاع، بصیرتمند در دین، قرآن‌شناس، شیفته‌ی ابا عبدالله، صبور، جسور و بی‌پروا در نبرد، بخشندۀ و سخاوتمند بود.

گلبرگی در طوفان (۱)

می دانی قاسم، عموماً چه گفت و گویی با یاران دارد؟
پسر پیامبر چه می خواهد بگوید؟
ای مردم، ای گروه آمده به کربلا، فردا روز کشته شدن است. من کشته خواهم شد و هر کس با من است کشته خواهد شد و هیچ کس نخواهد ماند. عموماً بی هیچ مقدمه در نهایت صراحةً فرد را ترسیم کرد؛ تا هر کس می خواهد برود؛ تا هر کس از شب درون خویش هجرت نکرده است، شب را بهانه‌ی رفتن کند؛ تا هر کس سلامت و عافیت را بر خط رعائت‌گاه ترجیح می‌دهد، از مدار عشق بگریزد؛ از موج خیز جنون و خون به کناره‌های زیستنی زبون پناه ببرد. امام دیگر بار تکرار می‌کند: فردا کشته شدن است. هر کس بماند تیغ می‌بیند و تیر، زخم و خون و شمشیر. بروید.

گریه‌ی یاران خیمه را پر می‌کند. زبان گریه‌این است که چگونه برویم، کجا برویم. بی تو زیستن همنگ مرگ است و ذلت. نه، نمی‌رویم. پرسشی در تو می‌جوشد. می‌پرسی: عموماً آیا من نیز کشته خواهم شد؟ شاید می‌خواهی از لبان امام تأیید شهادت خویش بشنوی. اگر امام بگوید تو نیز شهید می‌شوی، هر چه بال و پر در عالم است به تو بخشیده‌اند؛ هر چه شادی در آدم به قلبت هدیه داده‌اند.

امام قامت رشید و زیبایت را مروز می‌کند. اندوه را به لبخندی می‌آراید و می‌پرسد: فرزند عزیزم، مرگ در نگاه تو چگونه است؟ بی هیچ درنگی می‌گویی: مرگ و شهادت برای من از عسل شیرین تر و گوارانتر است!

منتظر مانده‌ای که عموماً چه بگوید. سیماش روشن و مترسم است؛ اما آن سوی آن حزنی پیداست. آرام می‌گوید: عمومیت فدایت، عبدالله کوچک من نیز شهید خواهد شد.

می‌دانی وقتی به شیرخوار رحم نمی‌کنند، وقتی کودکی را که هنوز جز لبخندی و اشکی نمی‌شناسد، قساوتمندانه می‌کشند، با تو چه خواهند کرد؟

قاسم علیه السلام

پریشانم برای تو عمومجان
شود جانم فدای تو عموم جان
چرا آنقدر در این صحرا غریبی
مگر قاسم نداری یا حبیبی

۲۰

سارگان

قاسم بن حسن بن علی

بن ابی طالب

* مادرش ام و لدی به نام رمله یا نفیله یا نجمه بوده که همراه قاسم در کربلا بوده است. قاسم در حدود سه سالگی پدرش امام حسن را از دست داد.

* سن: حدود ۱۴ سال

* ویژگی‌ها و فضایل: شیفته‌ی شهادت بود و جمله‌ی احلی من العسل او مشهور است. وفادار به ابا عبدالله، عارف بالله، شجاع و رشید، زیبا و جذاب، خوش سیرت، صبور و بصیر و سر بلند آزمون کربلا بود.

سازمان اوقاف امور خیریه
معاونت فرهنگی

گلبرگی در طوفان (۲)

نه، نباید به میدان برود. مگر رسم همه‌ی یاران وداع و اذن و رخصت از حسین نیست؟
تازه این قاسم است؛ محبوب حسین؛ حسین که محبوب همه‌ی دل‌هاست.
خیمه شیون می‌کند. حتی سنگ‌دلان سپاه دشمن رو بر می‌گرداند. هر دو بی‌هوش
می‌شوند. حسین در آغوش قاسم و قاسم در آغوش عموم.
- عزیز عموم، نور چشم و آرامش قلبم به میدان می‌روم؟ بعد از اکبر شاخصار زندگیم
از تو تری و طراوت می‌گرفت. بعد از اکبر قوت قلبم تویی. روشنای چشم تویی.
- عموجان، بگذار بروم. چگونه نروم که تو را بی‌یاور و تنها می‌بینم. می‌بینم همدل و
همراهی نیست. می‌روم تا تنهایی و غربت تو را نبینم. بیمرد قاسم و نبیند که تو در
محاصره‌ای روحی لروحک الفداء و نفسی لنفسک البقاء
جانم فدایت عموم ...

همه مبهوت و حیرت‌زده می‌نگردند. رجز آغاز می‌شود.
اگر مرانمی‌شناشید، من فرزند حسن مجتبی هستم؛ نواهدی پیامبر برگزیده و امین
پروردگار.

آذرخش شمشیر قاسم جان‌های تار را خاکستر می‌کند. گردباد و تندر خشم نوجوان
حسن سی‌وپنج ساقه‌ی سیاه را در هم می‌پیچد. رو به کان می‌گریزند و تیغ جان شکار
در تعقیب آنان پیش می‌تازد. چهارده زخم بر قامتش نقش می‌بنند. عمر سعد فریاد می‌
زند: محاصره‌اش کنید. حلقه‌ی شمشیرها تنگ‌تر می‌شود؛ ضربه‌ای بر سر، نیزه‌ی
شیبه‌بن سعد بر پشت، نیزه‌ی سعید بن عمر بر سینه و نیزه‌ی یحیی بن وهب بر شانه.
صدایی شکسته تا ساحل میدان رسید.
- یا عماه ادرک. یا عماه ادرکنی.

عمو چون فرود عقابی از آسمان خود را به میدان رساند. عموم ماند و قاسم. گرد و غبار
آهسته فرو می‌نشست. امام در آغوشش گرفت. دست و پا می‌زد. عموم بر سینه‌اش
فسرده‌پیشانی خونین را بوسید. صدای بلند گریه‌ای امام در میدان پیچید. می‌بوسید و می‌
بویید. می‌بویید و می‌بوسید و می‌گفت: به خدا سوگند، بر عمومیت سخت و ناگوار است
که به یاری بخوانیش و نتواند پاسخت گوید، یا پاسخ دهد و نتواند یاریت کند؛ یا تو را
یاری کند اما سودمند نباشد. از رحمت خدا دور باد گروهی که تو را کشتنند.
امام برخاست. قاسم را بر سینه گرفته بود. خطی از نعلین بند گسسته‌ی قاسم بر زمین
مانده بود؛ خطی که به سمت خیمه‌ی شهیدان کشیده می‌شد.

۲۱

سازمان اوقاف و امور خیریه معاونت فرهنگی

یا ب طاریست
راه و خون نمی ب

سلام بر قاسم
این آفتاب که براسب نشسته است و
منظومه‌ی همه‌ی چشم‌ها با اوست،
قاسم است؛ این که نگاه حسین با
حضرت اورا بدرقه می‌کند، این که
همه‌ی دل‌ها را حرکات شیرین و
شگفت او شیدا کرده است، فرزند
مجتبی علیه السلام است؛ یادگار مظلوم
مدینه.

سازمان اوقاف و امور خیریه
معاونت فرهنگی

ماه در آب (۱)

چه بگویم از عباس که در توصیفش کلمه خضوع می‌کند و سخن لال می‌شود.

فکرش را بکنید. مادری سی و چهار سال دست‌هایی را ببیند و ببود که روزی خاک بر آنها بوسه خواهد زد. من نبودم و ندیدم. می‌گویند در ساحل علقمه، هنگام افتادن دستها در خونابه، زنی قامت خمیده آمده بود و دستها را می‌بوسید و صدای می‌زد: «فرزندم عباس. عزیز مادر عباس...» یعنی فاطمه هم دستهای عباس را بوسیده است؟ دستهای عباس بوسه‌گاه مولایم علی و حسن و حسین علیهم السلام بود. عجیب بود عشق و محبت آنها به عباس. من مادر عباس بودم، اما عباس عزیزم بیش از آنکه در آغوش من آرام بگیرد، به گرمای آغوش حسین خوکرده بود.

کنار گهواره، لای لای زینب بود که خواب آرام را به چشمان عباس می‌بخشید و نوازشهای امکلثوم بود که خنده را مهمان

لیان عباس من می‌کرد. زینب من، کمتر دستهای عباس را می‌بوسید. او بوسه بر پیشانی عباس می‌زد و من دریافتیم این پیشانی هم فرجامی چون دستها خواهد یافت.

شنیده‌ام در کربلا این همه محبت را جبران کرده است. شنیده‌ام صدای پای او به خیمه‌ها آرامش می‌بخشید. شنیده‌ام سکینه، دردانه عزیز حسین، به اهل خیمه می‌گفت: «آسوده بخواید که چشم عموبیدار است.»

دنیای عباس همه حسین شده بود. نام او را عاشقانه می‌گفت و هیچ‌گاه بی‌مولا و سید نمی‌گفت. چشم در چشم حسین داشت تا چه گوید و چه اراده کند. مهتاب من سایه‌ی آفتاب شده بود.

۲۲

تاریخت

ابوالفضل عباس

بن علی بن ابی طالب

* پدرش امیر المؤمنین علی علیه السلام و مادرش فاطمه بنت حرام بن خالد مشهور به ام البنین است. پدر ام البنین از چهره‌های شاخص و ممتاز عرب و به شجاعت، سخاوت، شرافت و کرامت مشهور بود. عامر بن طفیل، فرزند جدهٔ نخستین ام البنین، جنگاوری توانا و سوارکاری دلاور بود. ابوالفضل وارث فضائل پدر و سجایای رفتاری و وجودی مادر بود.

* سن: ۳۴ سال
* ویژگی‌ها و فضائل: ابوالفضل العباس،

ابوالفضائل یعنی پدر و دارندهٔ همهٔ فضیلت‌ها بوده است. در روایت امام صادق، نافذالبصیره و صلب الایمان معرفی شده است.

با ایمان، بامعرفت، وارث علم علوی، شجاعت حیدری، فقه نبوی، حلم حسنی و رشادت حسینی بود. گفته‌اند او را ابوالفضل نامیده‌اند زیرا فرزندی به نام فضل داشته است.

ماه در آب (۲)

حسین بود و عباس. دیگر هیچ کس نبود. عباس اما، غیور و صبور، پر چم در دست گرفت و چرخاند. چرخش پر چم به خیمه‌ها آرامش می‌بخشد، اما پر چمدار جز زخم‌هایش جراحتی در سینه داشت؛ جراحتی که هر لحظه بر آن نمک می‌پاشیدند؛ جراحت گریه‌های پیاپی کودکان تشننه.

- آب، آب، آب، العطش، العطش، العطش. هر ناله، خنجری بود که بر قلب ساقی می‌نشست.

عباس به اندازه‌ی همه به میدان رفته بود. زخمی‌ها را از میدان آورده بود. شب گذشته بیش از همه راه رفته بود. میان خیمه‌گاه تا سپاه دشمن حرکت می‌کرد و این همه برای تشنگی و خستگی کافی بود. در تیرباران صبح نیز با چشم‌های خود دیدم که چند چشم‌های خون بر تن نستوه او جوشیده بود.

- برا درم، عباس! حرم تشننه است اگر می‌شود اندکی آب به خیمه‌ها برسان. در صدای تشننه‌ی حسین، الفت و عشق، شیفتگی و شرم موج می‌زد. انگار عباس منتظر شنیدن این صدا بود. گویی تشنگی عباس در این اشارت خلاصه می‌شد.

حسین عباس را ساقی بخواند و به آب دعوت کند و عباس از شوق این نام و خطاب بر خود نلرزد؟

به خیمه آمد. مشک‌هارا که برداشت، کودکان آرام شدند. هیچ‌کس تردید نداشت که ساعتی دیگر آب از دست ساقی به گلوی خشکیده و لب‌های ترک‌بسته طراوت خواهد داد. جان می‌رفت و حسین تماشاگر او. خدایا، به تو می‌سپارمش!

مشک بر پشت، نیزه بر کف و علم بر دوش پیش می‌تاخت. نخل‌ها شکوه او را سر خم می‌کردند. علقمه بی‌تاب زیارت دست‌هایش و آسمان در اعجاب از اراده و ایمانش. سرهای گستاخ که نزدیک می‌شدند به سادگی سقوط رطب از نخل، فرو می‌افتادند. نیزه‌ی عباس، سواران را از زمین می‌کند و در فضای چرخاند و بر خاک می‌افکند. عباس گاه شمشیر می‌زد و گاه نیزه. دو مشک خشک در بی‌تابی رویت آب لله می‌زندند.

۲۳

سارکان سر

السلام عليك

يا ساقى العطاشى

Abbas ساحل امن لحظه‌های طوفان زدگی خیمه‌ها بود. چشم‌های ساری بود که مسافران خسته‌ی کویر پس از تشنگی و خستگی و ناتوانی به او می‌رسیدند. هر وقت خیمه‌ها را آرام می‌کرد، به حضور برادر می‌رسید و می‌گفت: «مولای من. گوش به فرمانم.

هر چه فرمایی به جان پذیرایم.» حسین عزیز لبخند می‌زد. شانه‌های استوارش را می‌فشد و می‌گفت: «تو تسکین خاطر همگانی. تو زداینده‌ی غم از دل‌هایی. تو راحت روح و روانی.»

سازمان اوقاف و امور خارجه
تعاونیت فرنگی

ماه در آب (۳)

ناگهان علقمه، چشم در چشم عباس، پیدا شد.
کسی در عباس فریاد می‌زند بنوش تا توان جنگیدن باشد. بنوش تا
توان رساندن آب به خیمه‌ها باشد. بنوش تا در خیمه سهمی از آب
برنداری.

نه نه، موجی قوی تراز درون می‌گوید: حسین تشهه است. کودکان
سینه بر خاک می‌گذارند تا التهاب عطش را کاهش دهند. اصغر را
قطراهای آب کافی است. سکینه رمک ایستادن نداشت. در آب حسین
بود. موج‌ها در حرکت خویش، حسین می‌نگاشتند. صدای موج،
حسین بود. به خویش برگشت و در خویش جز حسین ندید و ...
حسین تشهه بود.

هستی همه‌ی عالم فدای عباس که تشههی حسین بود.
تشههی امام و مولایش.

آب را پاشید. دهانه‌ی مشک‌ها را بست. شیرین تراز جان در
آغوششان فشرد. از علقمه بیرون آمد. بر اسب نشست. شمر و عمر
سعد فریاد می‌زندند و کمانداران را به محاصره‌ی عباس می‌خوانندند.
باران تیر بود که از چهار سو می‌بارید. همه‌ی آرزوی ساقی، رساندن

آب تا خیمه بود. این مشک تنها آب نبود؛ سند ارادت عباس بود به
حسین، پرچم عشق و رزی و محبت به کودکان. مشک‌ها، امکان
جنگیدن را از ساقی می‌گرفتند. اما می‌جنگید و نخل‌ها سرود
حمسه‌اش را ستایش و سپاس می‌گفتند. ناگهان یزید بن الرقاد، که
پشت نخلی کمین کرده بود، از کمینگاه بیرون جست و شمشیر بر

بازوی ساقی نشاند. ساقی هنوز مست راست جامی بود که در کف داشت.
پروای دستش نبود دست راست رها شده بود و ساقی می‌خواند:
به خدا سوگند، اگر دست راستم را قطع کردید از حریم دین خود
پاسداری می‌کنم. من از امام راستین، فرزند پیامبر پاک امین و آورنده
دین حمایت می‌کنم.

۲۴

سازگاری

يا نافذ البصيره

وقتی عباس اسب می‌تاخت، روی اسب از کمر بر
می‌گشت تا امکان رزم از پیش رو و پشت سر باشد.
به طرزی عجیب و شگفت، حرکت دست خود را با
حرکت اسب هماهنگ می‌کرد تا قدرت شمشیر افزون
تر و ضربه کاری تر شود. وقتی اسب با سرعت می
تاخت عباس روی زین خم می‌شد، آن‌گونه که نوک
شمشیرش به زمین می‌رسید و درست لحظه‌ای که
به دشمن می‌رسید ناگهان بر می‌خاست و از پایین
به سمت بالا شمشیر می‌کشید. دشمن نگون بخت
غافل، منتظر بود شمشیر از بالا فرود آید و سپر را
روی سر نگه می‌داشت، اما با این غافلگیری، شمشیر
سرش را از زیر سپر قطع می‌کرد!
عباس در میدان ناگهان از یمین به یسار می‌زد و از
همان جا به قلب می‌تاخت. شمشیر او چون آذرخش
و فریاد او رعدکونه بود. در هجوم او، سپاه دشمن
موج بر می‌داشت و شیون و حشتزدگان سپاه عمر
سعده در میدان می‌پیچید.

۲۵

سازمان اوقاف و امور خیریه تاریخ پاپ

يا ساقى العطاشا
 حسین می فهمید ابوالفضل
 کیست او می دانست عباس چه
 عظمت و منزلتی دارد عباس تکیه
 گاه همه بود، حتی حسین پناهگاه
 همه دلهای رمیده و سینه های
 هراسان بود ساقی بود پرچمدار
 بود فرمانده بود، ائمیس کودکان و
 تسلای خاطر حرم نشینان بود در
 هر مشکل و حادثه ای، نخستین
 نامی که بر زبان ها جاری می شد
 ابوالفضل بود.

سازمان اوقاف و امور خیریه
 معاونت فرهنگی

ماه در آب (۴)

ابن طفیل، دوشادوش یزیدین الرقاد نزدیک تر شدند، ناگهان شمشیر دوم فرود آمد و دست چپ عباس جدا شد. سردار، چالاک و سریع مشک را به دندان گرفت.

مشک همسایه‌ی سینه بود. گویی قلب عباس در مشک می‌تپید. اسب راهی زد.

-مرحمتی کن ای اسب که خیمه‌ها منتظرند.
 فاصله‌ی اسب با دشمن بیشتر شده بود. دستور تیرباران رسید و عباس در بی دستی، اندیشناک مشک و حرم بود. چه غم که دست نباشد و محبوب باشد. چه

غم که ساقی، می دست جام به کامها بیخشد.

اما آه و دریغ، تیر بر مشک نشست. آب و خون در هم آمیخت. عباس چشم بر مشک گریان دوخت و هنوز اولین قطره‌ی اشکش در نامیدی از آب چکه نکرده بود که تیر بر چشمش نشست. خون جوشید. دنیا تیره و تار شد و دو چشم،

چشم و مشک، بر مظلومیت سردار گریستند. رمق اندک فرو می‌چکید که تیر دیگر بر سینه‌ی ساقی نشست. مهتاب کربلا در آستانه‌ی افول بود. آفتاب را صدا زد. صدای عباس در نخلستان پیچید: «برادر، برادرت را دریاب.» صدایی غمگین و شکسته از کرانه‌ی دیگر نخلستان پر گشود

: عزیزم، فرزندم عباس، فرزند مادر، عباس!

صدای محزونی زنی پهلوشکسته و قامت خمیده بود. هنوز صدا پژواک نیافته بود که صدای سوم پشت هفت آسمان راشکست. صدای عمودی که بر فرق ماه نشست.

اینک چهارمین صدا، سوگوار و دردمند در نخلستان طنین انداخت. آفتاب، دست بر کمر، می‌آمد و در گریه و سوز می‌خواند: الان انکسر ظهری و قلت حیلتنی.

وای وای، عباس افتاده بود. سواری که دست نداشته باشد، چگونه از اسب می‌افتد؟

Abbas از اسب فرو افتاده بود. کوشیده بود بر زانوان بنشیند و تیر فرو رفته در چشم را به مدد زانوان بیرون کشد؛ عمود آسمان کوب همین لحظه بر فرقش نشسته بود.

از دو سو، دو قامت شکسته می‌آمدند؛ فاطمه و حسین. عباس، فاطمه دیده بود که حسین را برادر می‌خواند. حسین کنارش نشست و دست‌های افتاده را بوسید؛ به مادر اقتدا کرد. دست‌های عباس در دست فاطمه بود. می‌بوسید و می‌گفت: السلام علی ولدی العباس. السلام علی ولدی العباس.

حنجره‌ی معصوم (۱)

غريبانه، شکسته، تنها، تشنگي باز می‌گردد. دستان سخاوت ساقی را در عطشناکی عقلمه کاشته است و آخرین بوسه را بر پيشاني زخم خورده‌ی برادر نشانده است. می‌آيد، با قامتی خمیده و با آسمانی که در نگاهش تار است. به خيمه نزديك می‌شود. هيج‌کس نيسن تا حسين را ياري کند.

اما ناگهان نفس در سينه‌ی سياه دشمن واپس می‌رود. رجزخوانی کوچک، از دل خيام با سلاحی از گريه اعلام آمادگي می‌کند. او بى مدد و ازه‌ها از مظلوميت می‌گويد با زيانی که تکلم نمي‌شandasد؛ با حنجره‌ای که تشنگي آخرین فريادهایش را نوشide است. او با فصاحت اشك و بلاغت گريه سخن می‌گويد.

امام فرياد می‌زند: آيا کسي هست برای خدا ياورمان باشد؟ آيا ياوری هست که از حرم رسول خدا دفاع کند؟

صدای گريه اصغر اوچ می‌گيرد؛ يعني من هستم؛ يعني هنوز آخرین سرباز در خيمه است؛ يعني پدر، دل‌تنگ مباش اصغر کوچک تو برای ياري و همراهی آماده است. آفتاب آتش می‌باراند و حريق عطش می‌گذازد و می‌سوزاند. ديگر بار فرياد حسین بر می‌خizد:

آيا کسي هست ياريمان کند؟

باز هم اصغر است و حنجره‌ی تاب، حلقوم بی‌آب؛ که فرياد می‌زند: من هستم. چشم اشک‌بار حسین بر خيمه درنگ می‌کند. سپاه گوش به گريه دارد و چشم به حسین

فرriad امام به خواهش بر می‌خizد: خواهرم، شيرخوار را ياوريد. امام اصغر را در آغوش می‌گيرد. شايد از سنگستان دل‌ها، چشمehi کoچk عاطفه‌اي بجوشد.

در ياری خيمه موج بر می‌دارد و صدف سپيد کoچk حسین بر ساحل ميدان می‌افتد. حسین همه‌ی توان و صبوریش را به دست‌ها می‌بخشد. ميدان به بهت و حيرت، سرباز کoچk و مظلوم حسین را می‌بیند با کامي عطش‌زده، با گلويي سپيد و چشم‌هايي که تشنگي از حدقه‌شان ربوده است. اصغر بر ساحل بی‌حاصل دست پدر آرام می‌گيرد. ندای حسین، در ميدان می‌پيچد.

آخر، اين کودک را چه گناهی است؟ کدامين شما را آزره است؟ اين کودک کدام دل را شکسته است؟

گريه و بي تابي کودک اوچ می‌گيرد. اين گريه ديگر گريه عطش نisn. کودک بر مظلوميت پدر می‌گرید؛ بر غربت حقiqet و ايمان و قرآن. اين گريه هيج شباهتی به گريه ي خيمه ندارد. همين است که حسین اشك‌های اصغر را می‌بوسد تا همدردی و احساس صميمانه‌اش را ارج نهاده باشد.

نسيم بوسه‌ی حسین در تلاطم اشك بر گلبرگ پژمرده‌ی گونه‌ی اصغر می‌وزد. ميدان را التهاب پر می‌کند.

۲۶

سارکان اصفر

على اصغر

(علي بن الحسين)

- * وي فرزند ابا عبدالله الحسين و مادرش رباب بود.
- * سن: كمتر از يك سال
- * ويژگی‌ها و فضایل: سربار کوچک امام، پاسخ دهنده و لبیک‌گوی غربت ابا عبدالله، باب الحوائج کربلا. سند مظلوميت عاشورا.

سازمان اوقاف و امور خيرية
معاونت فرنگي

حنجره‌ی معصوم (۲)

سکوت است و سکوت و ناگهان تمام پستی و زشتی در هیئت حرم‌له گام پیش می‌نهد.
تیر در کمان می‌گذارد؛ تیری سه شعبه، سه شاخه‌ی زهر آسود.
حرمله زانو می‌زند. سپاه با همه‌ی قساوت چشم می‌بندد.
– نگذار این صحنه ادامه یابد.

صدای خشن و خشک فرزند سعد در گوش حرم‌له می‌پیچد.
تیر رها می‌شود. آسمان آشوب می‌شود؛ مثلی پشت کمان خم می‌شود. خون در مشت
حسین به آسمان افشارنده می‌شود و سرود هون علیّ مانزل بی آنَه بعین الله پر می‌گشايد.
چه آسان است وقتی چشم خدا می‌بینند.
حنجر خشکیده به سیرابی تیر رفته است.

زمین می‌لرزد. دریا موج بر می‌دارد. جبرئیل شیون می‌زند. آسمان حتی لحظه‌ای چشم
می‌پوشد تا صحنه‌ی شکستن حسین را بینند.
فواره‌ی گلوی اصغر می‌جوشد. حسین خون اصغر را در چشم نگران آسمان می‌افشارند.
آسمان سرخ رو شده است. خون اصغر عصای دست آسمان می‌شود تا فرونشکند و بر
خاک آوار نشود.

خون می‌جوشد. گل می‌خندد. حسین می‌گرید. صحنه‌ای شگفت است. پدر لبخند
می‌زند. اصغر می‌گرید. هر دو می‌گریند. هر دو می‌خندند.
کجایی رباب؟ گل تو با باغبان می‌خندد. تشنه کام تو دریا از چشم‌های بهشت شیر
می‌نوشد. آسمان راتاب تماشا نیست. اصغر تو اکبر است؛ بزرگ‌تر از همه‌ی کهکشان‌ها،
رفیع تراز همه‌ی قله‌ها و باشکوه‌تر از همه‌ی دریاها.

کجایی رباب، شیرخوار تو هستی راجام می‌نوشاند. در نوشانوش هستی همه آمده‌اند تا
از دست کوچک اصغر سیراب شوند. همه نیازمند یک جرعه مهربانی اصغرند. کودک تو
گره‌گشای همه‌ی دل‌ها شده است؛ کلید هفت آسمان، باب‌الحوائج.
آسمان مانده است. زمین مبهوت و میدان گیج و منتظر که حسین با اصغر چه خواهد
کرد. در آخرین تکاپو پس از بوسه‌ی تیر آنقدر دست و پا زده است که دست و پا در
فواره‌ی خون رنگین کرده است. امام مانده است در برزخ آمدن و ماندن؛ دو گام به پیش
و گامی به عقب و نگاهش بر معصومیت متبعیم کودک.

مگر این کودک چه قدر سنگین است که حسین این همه سنگین گام بر می‌دارد؟ گویی
سنگینی همه‌ی کوه‌ها را بروش دارد. خیمه به امید کودکی سیراب نشسته است و مادر
در کنار گهواره‌ای افتاده از تاب.

نه، حسین به سمت خیمه نمی‌آید. نمی‌خواهد امانت را به مادر برگرداند. دور می‌شود و
گوشه‌ای آرام بر زمین می‌نشیند. شیون از خیمه‌ها بر می‌خیزد. زخم خنجر، سینه‌ی خاک
رامی‌شکافد و قلب کوچک حسین در آرامش خاک داغ و شن‌های گدازان آرام
می‌گیرد. صدای گریه‌ی حسین در دشت می‌پیچد.

۲۷

سارکان اصغر

السلام عليك يا باب الحوائج

هنوز حنجره‌ی اصغر، مظلومیت
تلاوت می‌کند و دستان بریده‌ی عباس
به تمثالی یادی گشوده است. راه
حسین(ع) هنوز هم رفتی است و
کاروان کربلا هنوز هم یاور می‌خواهد.
یاورانی که زمزمه شبانه‌ی خیمه‌ها را
 بشناسند، سخاوت عالمه را تمرین
کنند. اگر لبان وضو گرفته داری از
عاشورا بگو و اگر تشنجی را می
شناسی از نازکای حنجره اصغر بگو

سازمان اوقاف و امور خارجه
تعاونیت فرنگی

شهید هزار پاره

محمد تیرباران دشمن را دید؛ شهادت یاران را؛ حتی شهادت پدر را. عاشورا به غروب نزدیک می‌شد؛ لحظه‌های تنها بی و غربت عاشورا. همه چیز به پایان نزدیک می‌شد؛ حتی آفتاب به شب آسمان می‌رسید. حسین بود و تنها بی و محمد که در خیمه اشک می‌دید و آه؛ بی تابی و اشک و استغاثه.

گردش گیج تیغ‌های هرز به انتهای می‌رسید. میدان بود و فقهه‌ی مستانه‌ی سواران و امام عطش که در گوдал قتلگاه افتاده بود. نیزه‌های قساوت می‌رسیدند. سنگ‌های شقاوت می‌باریندند و گوдал از معصومیت سرخ لبریز بود.

- کاش می‌توانستم بروم. کاش می‌توانستم شمشیری بگیرم. ای کاش عمه‌مان زینب اجازه می‌داد بروم. اما من چه می‌توانم بکنم؟ دیگر صدای تکبیر امام نمی‌آمد. شادی دشمن به اوچ رسیده بود. زینب از خیمه بیرون زد و سواران شعله بر دست برای آتش زدن به خیمه‌ها نزدیک می‌شدند. محمد از خیمه بیرون زد. غربت کربلا اشک در چشم‌انش نشاند. دشمن نزدیک و نزدیک‌تر می‌شد. دیگر بار به چپ و راست نگریست، شاید یاور و یاری بیابد.

هیچ‌کس نبود. عمود خیمه را کشید. عمود خیمه جدا شد. دو سه گامی پیش گذاشت. تیری به پهلویش نشست. ابن زهیر ازدی و لقیط بن یسار (ناشر) بی رحمانه معصومیت هفت ساله کربلا را هدف قرار دادند. کودک در خون غلتید. هانی بن ثبیت حضرمی با اسب به بالینش رسید. شمشیر کشید. پیاپی بر بدن

محمد زد. آخرین صداها از حنجر تشنه‌ی محمد می‌ترواید: یا حسین! با هر صدا هانی تیغ را فرو می‌آورد. محمد قطعه قطعه شده بود و خون او تا تیرک خیمه فوران زده بود. جنون هانی بن ثبیت حضرم افزون‌تر شد. بر قطعه‌های بدن زخم می‌زد و محمد پیش‌تر از فرود شمشیرها اوچ گرفته بود. او هزار پاره بدن به محبوب رسیده بود.

موعود منتقم دردمدانه و سوگوارانه آن لحظه را بیاد می‌آورد و از درون سوخته زمزمه می‌کند: السلامُ علیٰ محمد بن ابی سعید بن عقیل و لعن الله قاتله لقیط بن ناشر الجهنی.

سلام بر محمد بن ابی سعید و نفرین و لعنت خدا بر قاتلش،
لقیط بن ناشر جهنی.

۲۸

سازمان اوقاف و امور خیریه سماونت فرنگی

یا ب طلمه دیست
راه و خون می برد

محمد بن ابی سعید بن عقیل
* محمد فرزند ابوسعید ملقب به احوال
است. پدرش ابوسعید را از شهدای
کربلا نوشته‌اند.

* سن: ۷ سال
* ویژگی‌ها و فضایل: دوستدار
اباعبدالله، آشنا به دین - آنقدر که در
همان کودکی او را فقیه می‌نامیدند
(شاید عنوان پدرش بوده است) -
شجاع و شیفته‌ی شهادت بود.

سازمان اوقاف و امور خیریه
سماونت فرنگی

ستاره‌ای بر سینه‌ی خور شید

در این خارزار که شیوه‌ی مرگ است و هیمنه‌ی شمشیر چه خواهی کرد؟
کوچک‌تر از آنی که زره پوشی و تیغ بیندی و میدان‌داری کنی؛ اما همه هستی تو،
عمو، تهاس است. تیغ‌ها حریصانه‌ی رسند و نیزه‌ها تشنه و نامردانه‌ی می‌بارند. عموق قطره
قطره در کام خاک می‌چکد و تو این جا؟

عبدالله! می‌شود تو تماشاگر باشی و دشنه‌های قساوت بر حنجر خشک عموم بریزد؟
عبدالله! نمی‌خواهی پیش‌تر از عموم به بهشت بررسی و در آن‌جا همراه با بابا، با عموم
عباس به پیشوازش بیایی؟

عبدالله! چه افتخار بزرگی! این‌جا عموم را بدرقه کنی و آن‌جا استقبال. نمی‌خواهی
آخرین پاکباز عموم باشی؟

گوش کن عبدالله! این صدای تشنه‌ی عموم است که در تنها‌ی غروب می‌پیچد. نمی‌
خواهی لبیک‌گوی عموم باشی؟

دست‌های کوچک من! اگر جان عمورانگاهبان نباشد، به ناروا بر تنم نشسته‌اید.
تو آخرین سرباز عموم باش؛ آخرین برگ کتاب کربلا...

دست‌های کوچک من! این‌جا سینه‌ی امام است. مگذارید بوسه‌گاه پیامبر بیش از
این‌زمین ببیند. مگذارید تشنه‌ی مظلوم در غربت این‌گودال بیش از
از این شمشیر ببیند.

عموجان! بیخش! بیش از این دست‌ها هدیه‌ای نداشتیم. دست‌های «حالی» همه‌ی
شرمساری من است. هستی ام را در دست‌هایم گرفته‌ایم؛ هدیه‌ی
ناچیزی است؛ می‌پذیری؟

اینک بباباست که می‌آید؛ بابا... آغوش گشوده و خندان. عموم... بابا!
خوش آمدی فرزندم! خوش آمدی عبدالله! از زیارت عموم آمده‌ای، از قتلگاه.

بحربن کعب آمده بود؛ خشک و خشن و شعله‌ور از کینه و قساوت. فریاد
خشمنگینهات برخاست که: سیاه‌دل ناپاک، عموم را می‌کشی؟ سپر دست‌هایت با

شمشیرش درهم شکست. جانت را بر دست‌هایت گرفته بودی، تقدیمی عموم،
پیشکش تشنه‌کام عاشورا. پوست ظریف دست‌هایت می‌لرزید. خون می‌جوشید و با
خون جوشان از سینه‌ی عموم همراه می‌شد. حرم‌له کمان‌کشید و تیر حنجره‌ی نازک
تشنهات را شکافت.

۲۹

ستارکانگره

عبدالله بن حسن بن علی
بن ابی طالب (عبدالله اصغر)

* برخی مادرش را به نام نقیله یا
حبیبه دانسته‌اند.

* سن: حدود ۷ تا ۱۱ سال

* ویژگی‌ها و فضایل: فداکار و پاکباز،
مدافع امام، خوش‌صورت و خوش
سیرت، امام‌شناس، شجاع.